

Ian N. Gregory & Paul S. Ell: *Historical GIS: Technologies, Methodologies, and Scholarship*, Cambridge Studies in Historical Geography, 2007, Cambridge, 240 s., ISBN 978-0521671705.

Detta är en bok som beskriver hur GIS kan användas av historiker och inom historisk geografi. Ian Gregory och Paul Ell är två forskare som varit verksamma inom fältet historiskt GIS en längre tid och arbetat med bland annat projekten *Great Britain historical GIS* och *Vision of Britain*, som båda finns tillgängliga på Internet.

Det finns i början av boken en grundläggande beskrivning av hur GIS fungerar, vilket gör texten läsbar även för den historiskt intresserade men som saknar den tekniska grundkunskapen om geografisk informationsbehandling. Det finns också en övergripande historik som man läst förr om GIS-utvecklingen, men som här kanske får en mer humanistisk vinkling där kopplingar till historisk geografi och historiska studier generellt lyfts fram. Boken tar även upp aktuella diskussioner inom GIS och kommentarer om GIS science.

Datafångst är ett generellt problem inom GIS. Det är både kostsamt och omständligt på många sätt. I historisk forskning blir detta påtagligt då mycket av grunddata måste skapas av forskaren själv. I boken tas detta självfallet upp och diskuteras.

Ett kapitel handlar om att hantera tid i ett GIS. Ett specifikt problem som man måste hantera är att administrativa regioner förändras över tiden. Problemet är inte unikt för historiska analyser, men kräver extra

uppmärksamhet. Bland annat måste man ibland interpolera ytor och deras attributdata, *areal interpolation*, för att kunna genomföra tidsstudier. Om en regions utbredning förändrats över tid så kan man annars inte analysera exempelvis befolkningsförändringar mellan två tidssnitt.

I ett avsnitt lyfts GWR, Geographically Weighted Regression, fram. Det är en metod som kommit att användas en del de senaste 10 åren, där man enkelt uttryckt kan analysera statistik i administrativa regioner och jämföra det med omgivande regioner samt vikta dessa omgivande regioners betydelse beroende på hur långt bort de ligger. Där kommer det rumsliga fram på ett tydligt sätt genom att regressionen inte automatiskt görs för hela området. Den tematiska kartan som skapats är alltså inte endast en presentation av data utan rumsliga analyser av statistiken har också gjorts. Denna form av "lokal statistik" kommer vi säkerligen att se mer av i framtiden.

En svaghet är att boken, som många GIS-böcker, har ambitionen att börja från grunden, vilket påpekades ovan. Det kan å ena sidan vara bra för någon som är relativt ny på området, men å andra sidan är det för dem som har grunderna i sämsta fall för trivialt och i bästa fall en repetition man snabbt bläddrar förbi. Utrymmet för mer avancerade analyser blir på det sättet mer begränsat. Man kunde vidare önska sig att texten inte var så fokuserad på attributdata och tematiska kartor. Tonvikten på framställningen i boken är på vektorinformation. Författarna kunde ha uppmärksammat mer att analyser kan göras i rasterformat, för exempelvis landskapsförändringar, men kanske är det trots allt inte den an-

vändningen som är den största bland exempelvis historiker.

Trots att författarna har inkluderat information från bland annat USA, Australien och Japan så känns analyserna och diskussionen relativt avgränsad till Storbritannien och Irland. Det finns dock en del analyser och exempel på nationella historiska GIS-projekt och historiska GIS på Internet, vilket inte är så konstigt med tanke på författarnas bakgrund. Och här är texten inte enbart avgränsad till erfarenheter från de brittiska öarna.

För att kommunicera de genomförda analyserna i ett GIS behöver man visualisera informationen som tagits fram. I denna bok handlar mycket av visualiseringen om tematiska kartor, främst koropletkartor, men även andra karttyper såsom kartogram tas upp. När det gäller förståelse av den observerade geografiska fördelningen varnar Gregory & Ell för att enbart förlita sig på rumsliga analyser för att finna orsakssamband. Tolkningen av resultatet måste också innehålla "traditionella" historiska analyser.

Boken är pedagogiskt skriven och innehåller dessutom mycket referenser till vidare läsning. Det är välkommet att en bok, fristående från programvarutillverkare, om historiskt GIS blivit skriven och getts ut. Detta är en bok för den som håller på med historiskt GIS att förhålla sig till i framtida studier.

Ulf Jansson

Kulturgeografiska institutionen
Stockholms universitet
ulf.jansson@humangeo.su.se